

Závodský, Artur

Pracovní zasedání k výročí Josefa Dobrovského

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1980, vol. 29, iss. D27, pp. 190-191

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108759>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Periodizační problematice literárního stylu je věnován příspěvek Vlasty Vlašínové, rehabilitující ruský naturalismus. Zkoumáním žánrů lidového vyprávění ze sémiotického hlediska se ve svém klasifikačním příspěvku věnuje Bohuslav Beneš. Složitými vztahy populární literatury k folklóru se v zajímavém referátě Literatura, folklór, paraliteratura zabývá Oldřich Sirovátka.

Z těchto příspěvků bylo na sjezdu předneseno pouze pět: dva folkloristické a tři literárněvědné. Přes své poměrně malé početní zastoupení a přes organizační nedostatky sjezdu, které velmi znesnadňovaly sledování jednotlivých tematických okruhů, zúčastňovali se brněnští slavisté rovněž diskuse. Za pozornost stojí polemika M. Mikuláška s některými soudy americké rusistky N. Natové o struktuře Bulgakovových románů.

Vzhledem k tomu, že členění sjezdových jednání bylo velmi roztržité a že nebylo uskutečněno závěrečné zasedání, které by alespoň globálně zhodnotilo výsledky sjezdu, jsme nuceni v současné době odkázat na odborný tisk, který bude o sjezdových materiálech postupně referovat. Konkrétní úkoly byly vytčeny alespoň v sekci folkloristické, kde bylo dohodnuto postupně vydávání folkloristických slovníků jednotlivých slovanských národů, stejně jako spolupráce při zpracování teoretických otázek studia folklórních žánrů a spoluúčast při sestavení antologie folklóru osvobozenického hnutí slovanských národů za druhé světové války.

Závěrem lze poznamenat, že organizátoři IX. MSS, který se bude konat v roce 1983 v Kyjevě, měli by ve zvýšené míře vycházet ze všech kladných i negativních zkušeností sjezdů minulých, tak aby účast slavistů ze všech světadílů byla skutečně zhodnocena. Doufáme, že i brněnští slavisté se příštího sjezdu zúčastní ve větším počtu.

Danuše Kšicová

PRACOVNÍ ZASEDÁNÍ K VÝROČÍ JOSEFA DOBROVSKÉHO

Dne 6. ledna 1979 uplynulo 150 let, co v Brně zemřel Josef Dobrovský, zakladatel slavistiky. K tomuto výročí Josefa Dobrovského uspořádala katedra české literatury a literární vědy na filozofické fakultě UJEP v Brně pracovní zasedání. Zúčastnili se ho mimo učitele brněnské filozofické a pedagogické fakulty také hosté z filozofické a pedagogické fakulty Palackého univerzity v Olomouci a z pedagogické fakulty v Českých Budějovicích.

Zasedání zahájil prof. dr. Milan Kopecký, CSc., vedoucí pořádací katedry, který vložil cíl zasedání a zdůraznil, že brněnská filozofická fakulta se vždy hrdě hlásila k odkazu Josefa Dobrovského. Poté bylo předneseno 11 referátů, které budou otištěny v jubilejním sborníčku. Z nich uvádím nejpodstatnější:

Doc. dr. Karel Palaš, CSc., nejdříve osvětlil — na pozadí starších i soudobých prací o české literární minulosti — zakladatelské postavení Dobrovského Geschichte ve vývoji našeho literárního dějepisu. Dále se věnoval srovnávání Geschichte s Jungmannovou Historií literatury české, přičemž se zaměřil na odlišnosti obou děl, projevující se především v jejich intenci, v celkovém pojetí českého literárního vývoje i v přístupu k jednotlivým faktům. Doc. dr. Radoslav Večerká, CSc., zdůraznil, že Dobrovský zahajuje u nás vědecké pojetí slovanské filologie. Celé úsilí gramatiků první poloviny 19. století se opírá o knihu Josefa Dobrovského Ausführliches Lehrgebäude der böhmischen Sprache (1808). Dobrovský podal již roku 1813 projekt etymologického slovníku. V jeho osobnosti se spojil racionalistický syntetik s kritickým analytikem. Světový názor Dobrovského rozebíral doc. dr. Richard Pražák, CSc. Ukázal, jak tento badatel byl při nastolování požadavků v přítomnosti skvělým taktikem. Přesvědčen, že reálné věci nepotřebují falešné osvětlení, zůstal Dobrovský osvícencem stejně za Josefa II. jako v době reakce Metternichovy. Prof. dr. Milan Kopecký, CSc., charakterizoval Dobrovského vztah k tzv. zlatému věku české literatury. Dobrovský bystře rozpoznal význam knižtisku pro vzdělání širokých vrstev. Ve „zlatém věku“, jehož tolerantnost podtrhoval, nacházel linii progresivní tvorby a snažil se v „nepůvodní“ produkci odlišit mechanické překlady od tvůrčích adaptací. Prof. dr. Dušan Jeřábek, CSc., rekonstruoval průběh sporů o smysl českých dějin a připomněl poměr významných našich historiků a filozofů k reformaci a k Dobrovskému. Dr. Vlastimil Válek, CSc., analyzoval Literarische Nachrichten von einer Reise nach Schweden und Russland (1796). Doc. dr. Bohuslav Beneš, CSc., zhodnotil práci Josefa Dobrovského o folkloristice; Dobrovský podle něho představuje první fázi folklorismu u nás. Dr. Jana Vignatiová ukázala, jak Dobrovský dovedl využít archeologického

materiálu jako dalšího zdroje pro historické poznání; na postup Dobrovského navázali až Lubor Niederle a Jan Eisner.

Po zasedání položili jeho účastníci věnce na hrob Josefa Dobrovského na brněnském hřbitově za Univerzitu J. E. Purkyně, za filozofickou fakultu v Brně a za katedru české literatury a literární vědy. Při pietním aktu promluvili doc. R. Večerka a prof. M. Kopecký.

Artur Závodský

ČINNOST BRNĚNSKÉ POBOČKY LITERÁRNĚVĚDNÉ SPOLEČNOSTI PŘI ČSAV

Brněnská pobočka LVS zhodnotila svou přednáškovou činnost za uplynulé funkční období na výroční schůzi 1. března 1978. Zpráva uvedla, že zvýšená pozornost byla věnována literatuře 20. století; při přednáškách orientovaných na dřívější vývojová období literatury byl sledován kromě jiných otázek i vývoj změn třídní a sociální struktury naší společnosti. Řada odborníků se v referátech zaměřila k významu literatury při formování socialistického člověka, zařazeny byly přednášky z oblasti literatury ruské i sovětské a literatury dalších socialistických států. Pobočka vzpomněla významných výročí (Únor 1948, V. I. Lenin, V. Nezval, J. Wolker, St. K. Neumann) a zorganizovala i přednášky s aktuální teoretickou problematikou. Během tříletého funkčního období bylo uskutečněno 23 přednášek a jedno klubové odpoledne (ve spolupráci se Socialistickou akademií a agitačním střediskem filozofické fakulty). Vedle odborníků z Brna přednášeli v pobočce i badatelé ze Sovětského svazu (prof. L. F. Jeršov), z Polské lidové republiky (prof. Jan Trzyński), Maďarské lidové republiky (dr. István Fried) a Itálie (dr. Sergio Corduas), dále pracovníci z ostatních univerzitních měst v ČSSR (z Prahy, Bratislavy i Olomouce).

Na výroční schůzi byl zvolen nový výbor ve složení prof. dr. Dušan Jeřábek, CSc. (předseda pobočky), prof. dr. Artur Závodský, DrSc., (vedoucí odborné skupiny pro studium dramatu), dr. Vlastimil Válek, CSc. (tajemník), dr. Milan Suchomel, CSc. (hospodář), doc. dr. Karel Palas, CSc., a dr. Pavel Pešta (členové výboru).

K prohloubení odborné činnosti pobočky směřoval návrh zřídit odbornou *medievalistickou skupinu*, která by se zabývala závažnými otázkami rozsahu a obsahu literárního středověku, a to především na materiálu české literatury, ale také ostatních národních literatur a evropské latinské literatury. Odborná skupina byla ustavena 26. dubna a jako její předseda byl zvolen prof. dr. Milan Kopecký, CSc. Ustavení odborné skupiny se zúčastnili vedle literárních vědců i jazykovědci, historikové, uměnovědci, folkloristé, filozofové a badatelé v oblasti hudební vědy, což svědčí o tom, že problematiku středověké literatury chce odborná skupina řešit z různých aspektů; půjde o to sledovat dialektiku obecného i specifického ve středověkých literaturách.

Medievalistická odborná skupina se významně podílela na činnosti pobočky hned po svém založení. Vedle zahajovací přednášky prof. dr. Milana Kopeckého, CSc. (*Vymezení a periodizace české literatury etapy renesance*), v níž přinesl referent návrh nové periodizace, kterou konfrontoval s poválečnými periodizačními pokusy, byla 21. června uspořádána přednáška badatele z olomoucké filozofické fakulty dr. Karla Hádky s názvem *Předpoklady rekonstrukce středověké jazykové památky*; jako výchozí materiál, na němž byla problematika demonstrována, posloužila Dalimilova kronika. Úspěšný byl také večer uspořádaný 21. listopadu dr. Milošem Štědroněm, CSc., na téma *Význam hudby v období renesance*. Přednáška o renesanční hudbě byla doplněna četnými ukázkami, které širokému okruhu přítomných přiblížily charakter renesanční hudby.

Také v základní sekci byla řešena důležitá literárněvědná problematika. Přednášku *Únor a česká literatura* proslavil 1. března dr. Štěpán Vlašín, CSc.; poukázal na to, že zobrazení Února jako historického přelomu ve vývoji naší společnosti trvale přitahuje spisovatele, a tento fakt dokumentoval hodnocením literárních děl počínaje Otčenáškovým *Občanem Brychem*, Březovského *Železným stropem* a trilogii Pavla Bojara *Slunečný širý svět*. Linii sledoval až k Honsově poemě *Únor*, k veršům Skálovým, Florianovým, Bouškovým aj. a k zachycení společenského zápasu v nejnovější próze (Vlastimil Milota, Ladislav Fuks, Karel Misař, Ota Dub, Jiří Křenek).

Teoretickým problémem se zabýval ve své přednášce zahraniční host brněnské pobočky Jurij Vladimirovič Mann, DrSc., vědecký pracovník Ústavu světové literatury